

ՀՀ ԳԱԱ ԿԵՆԴԱՆԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԻՂՐՈՒԿՈԼՈԳԻԱՅԻ ԳԻՏԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ ԿԻՐԱՌԱԿԱՆ ՀԻՂՐՈՒԿՈԼՈԳԻԱՅԻ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Հրազդան գետի հիդրոքիմիական առանձնահատկությունների ուսումնասիրություն և ագրոէկոլոգիական ռիսկերի գնահատում

Գիտական խմբերի կամ լաբորատորիաների ամրապնդմանն աջակցության ծրագիր - 2023
ՀՀ խոշոր հիդրոէկոհամակարգերի վրա մարդածին ազդեցության էկոլոգիական վտանգների ուսումնասիրություն

Չեկուցող, Կ.Գ.Թ.՝ Գոռ Գևորգյան

Ամենամյա ամփոփիչ գիտաժողով-2025
2025թ. հոկտեմբերի 5-10, Դիլիջան

Ուսումնասիրության նպատակը

Նախագծի հիմնական նպատակն է ՀՀ խոշոր հիդրոէկոհամակարգերի աղտոտվածության գնահատումը, աղտոտման մարդածին շարժիչ ուժերի և էկոլոգիական ռիսկերի բացահայտումը:

Հիմնական խնդիրները

1

Տարբեր հիդրոէկոհամակարգերի մարդածին աղտոտվածության գնահատում և աղտոտվածության թեժ կետերի ու աղտոտման աղբյուրների հայտնաբերում

2

Տարբեր ջրային միջավայրերի համար էկոլոգիական վնասների և էկոլոգիական ռիսկերի բնութագրում

3

Ջրային կենսաբազմազանության և կենսաարտադրողականության վրա աղտոտվածության բացասական ազդեցությունների գնահատում

4

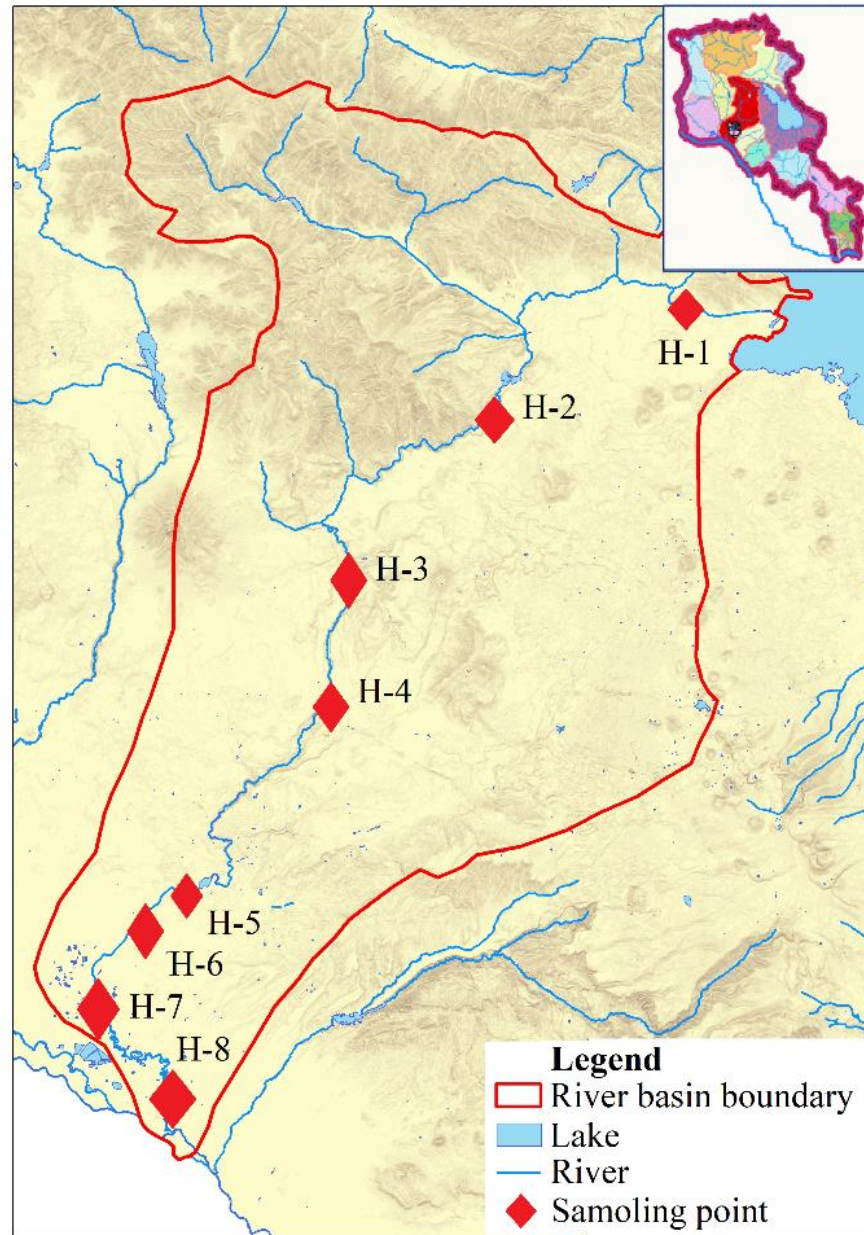
Հիդրոէկոհամակարգերի աղտոտվածության հետ կապված մարդու առողջական ռիսկերի բացահայտում

5

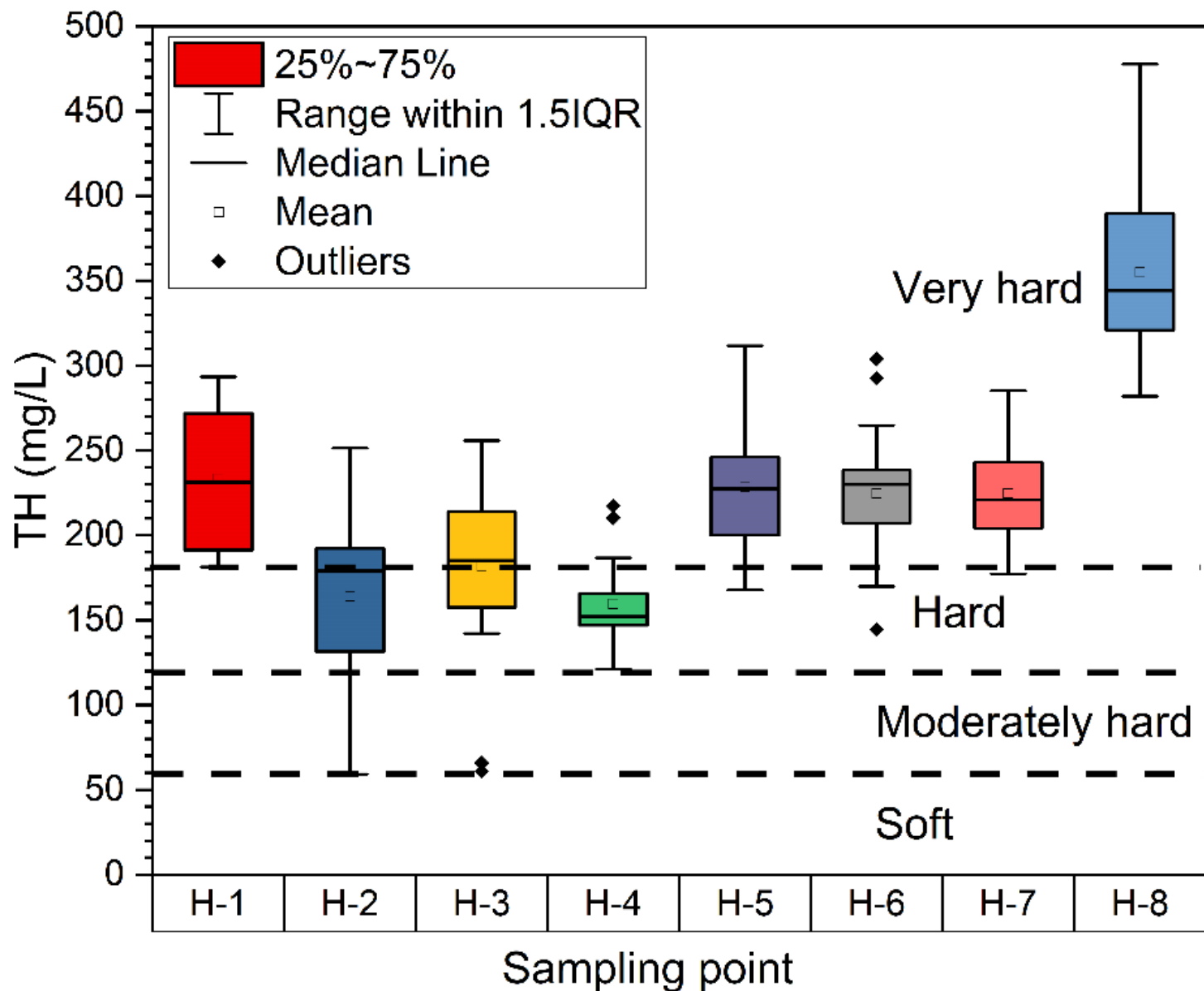
Հիդրոէկոհամակարգերի վրա մարդածին ճնշման և դրա էկոլոգիական ռիսկերի թուլացմանն ուղղված առաջարկությունների մշակում, հիդրոէկոհամակարգերի աղտոտվածության քարտեզի պատրաստում

Հրազդան գետի ուսումնասիրված հատվածների տեղակայությունը

Գետի ջրի կոշտությունը

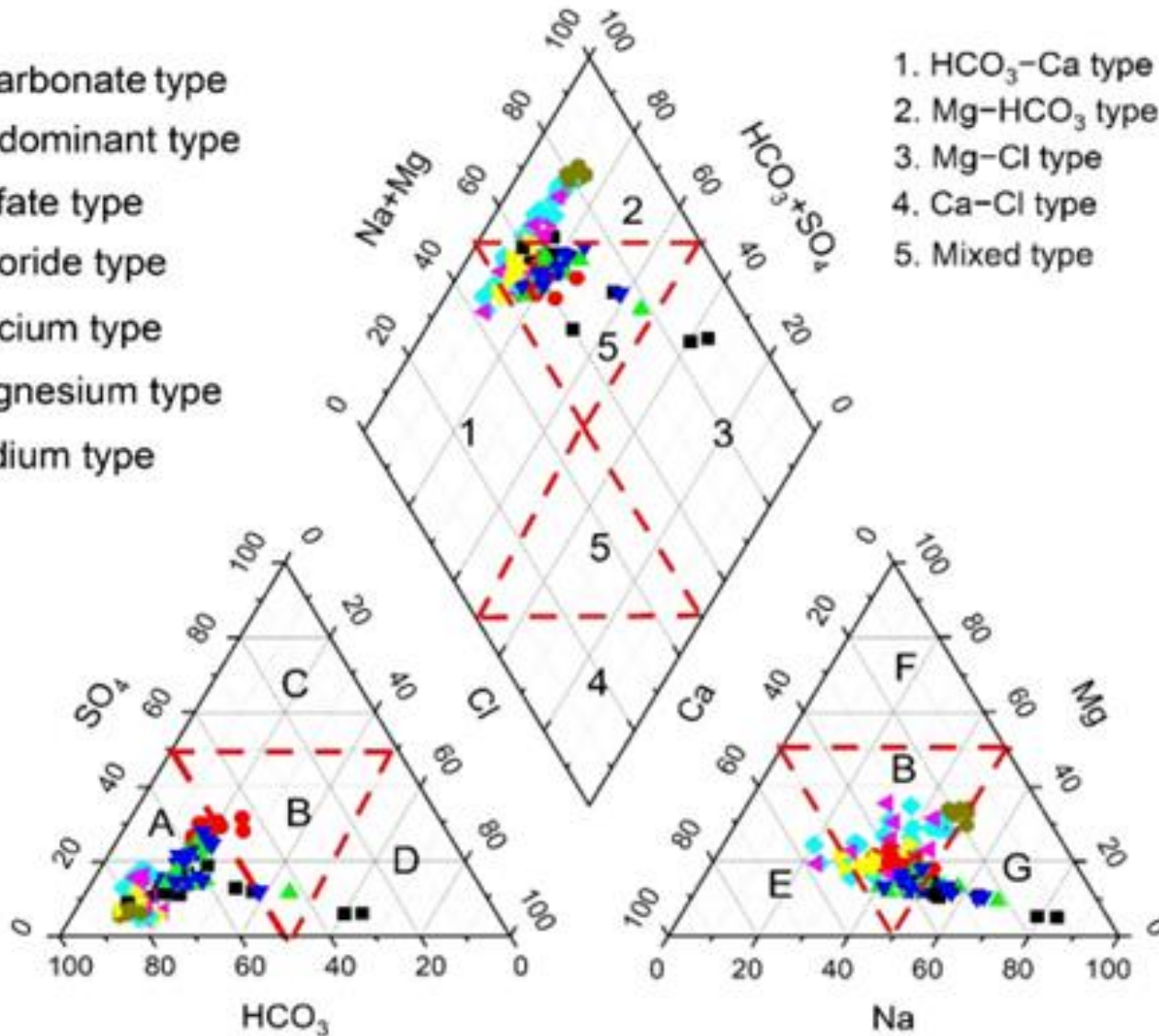

Գետի ջրաքիմիական տիպերը

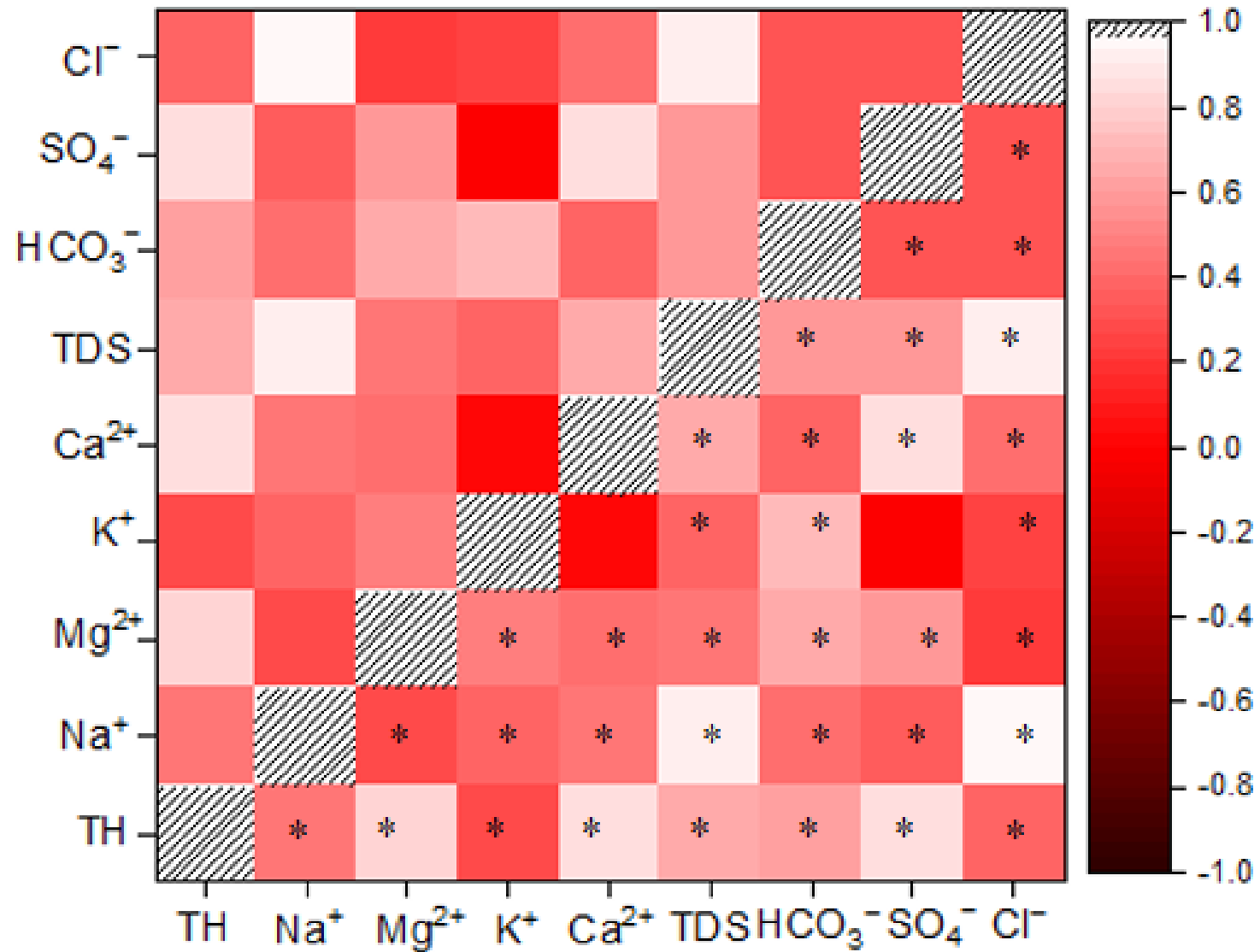
- A. Bicarbonate type
- B. No dominant type
- C. Sulfate type
- D. Chloride type
- E. Calcium type
- F. Magnesium type
- G. Sodium type

- 1. HCO_3 -Ca type
- 2. Mg- HCO_3 type
- 3. Mg-Cl type
- 4. Ca-Cl type
- 5. Mixed type

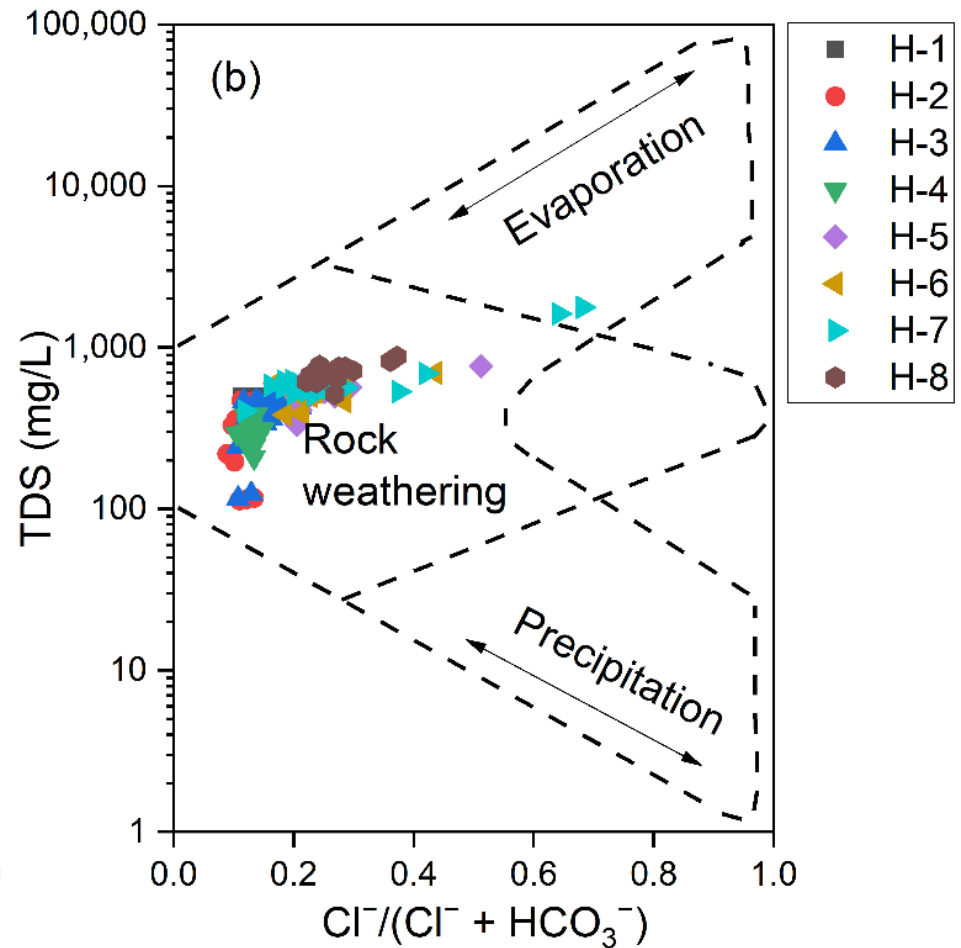
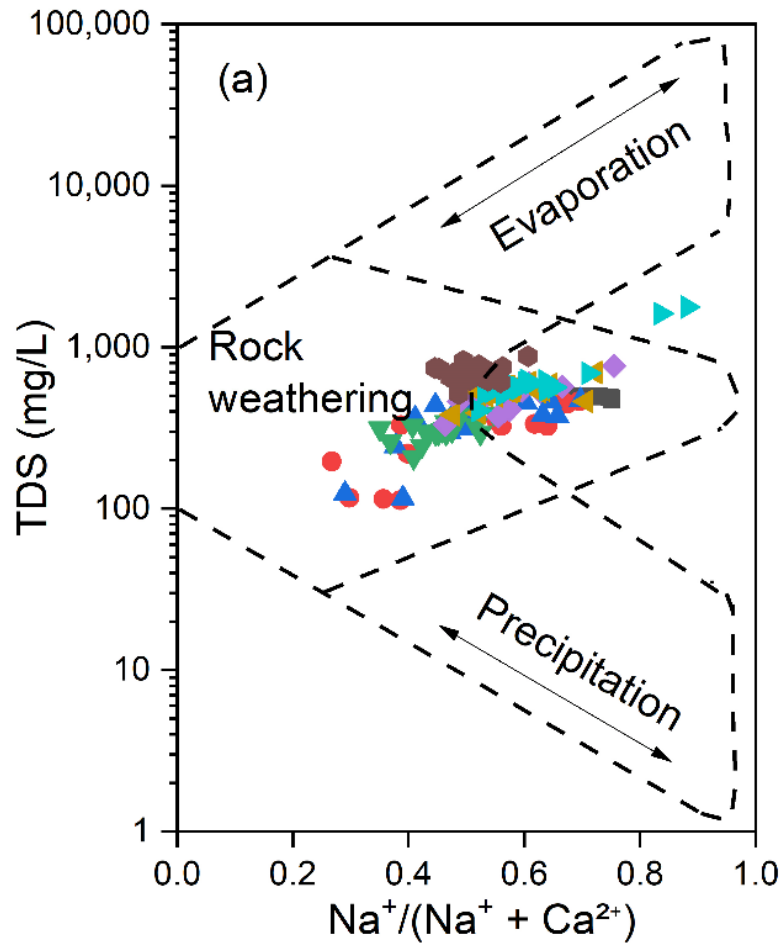
- H-1
- H-2
- H-3
- H-4
- H-5
- H-6
- H-7
- H-8

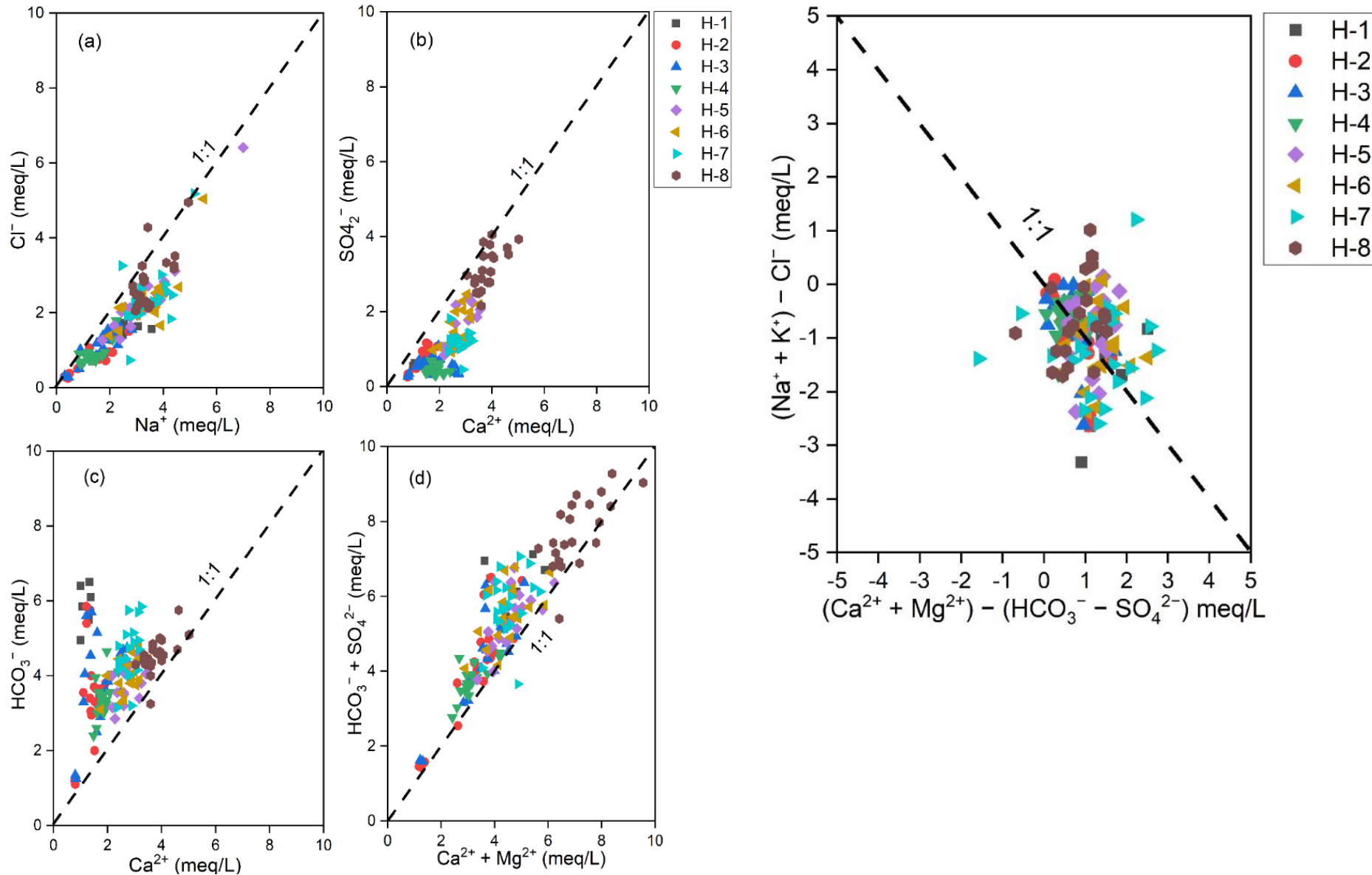
Գետի ջրաքիմիական ցուցանիշների կորելյացիոն վերլուծություն

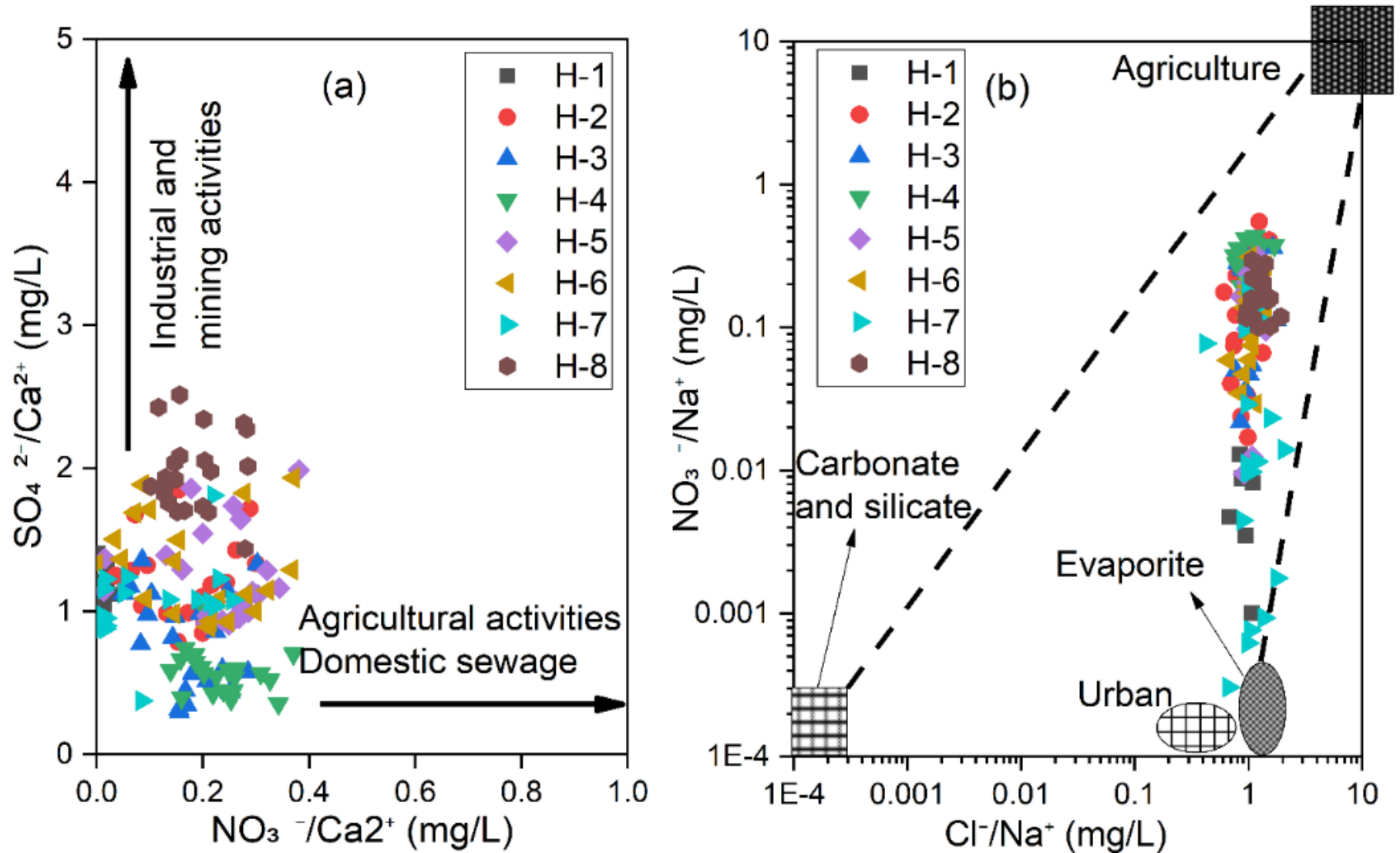
Գետի ջրաքիմիական ռեժիմի վրա ներգործող բնական գործոնները

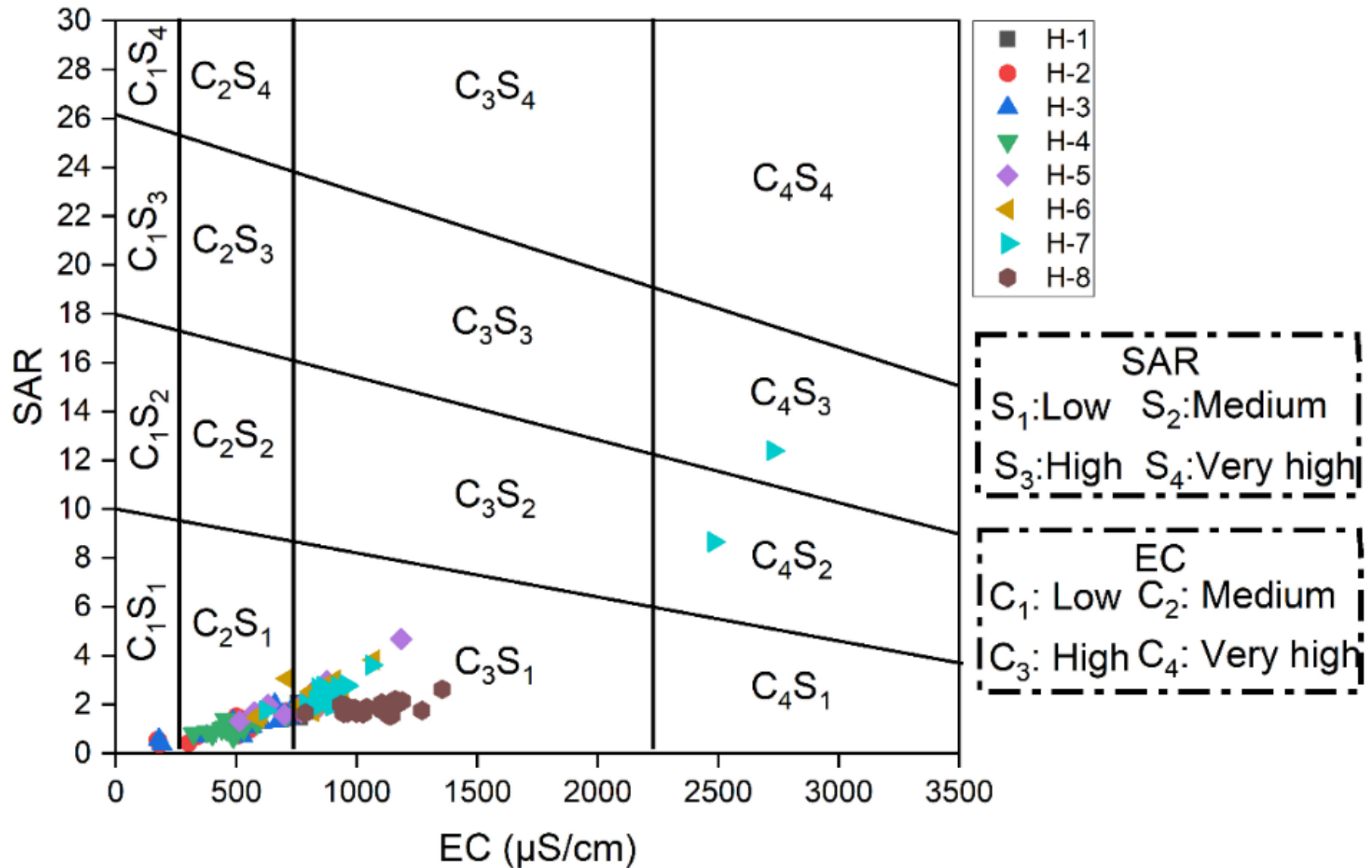
Գետի ջրաքիմիական կազմի ձևավորման բնական աղբյուրները

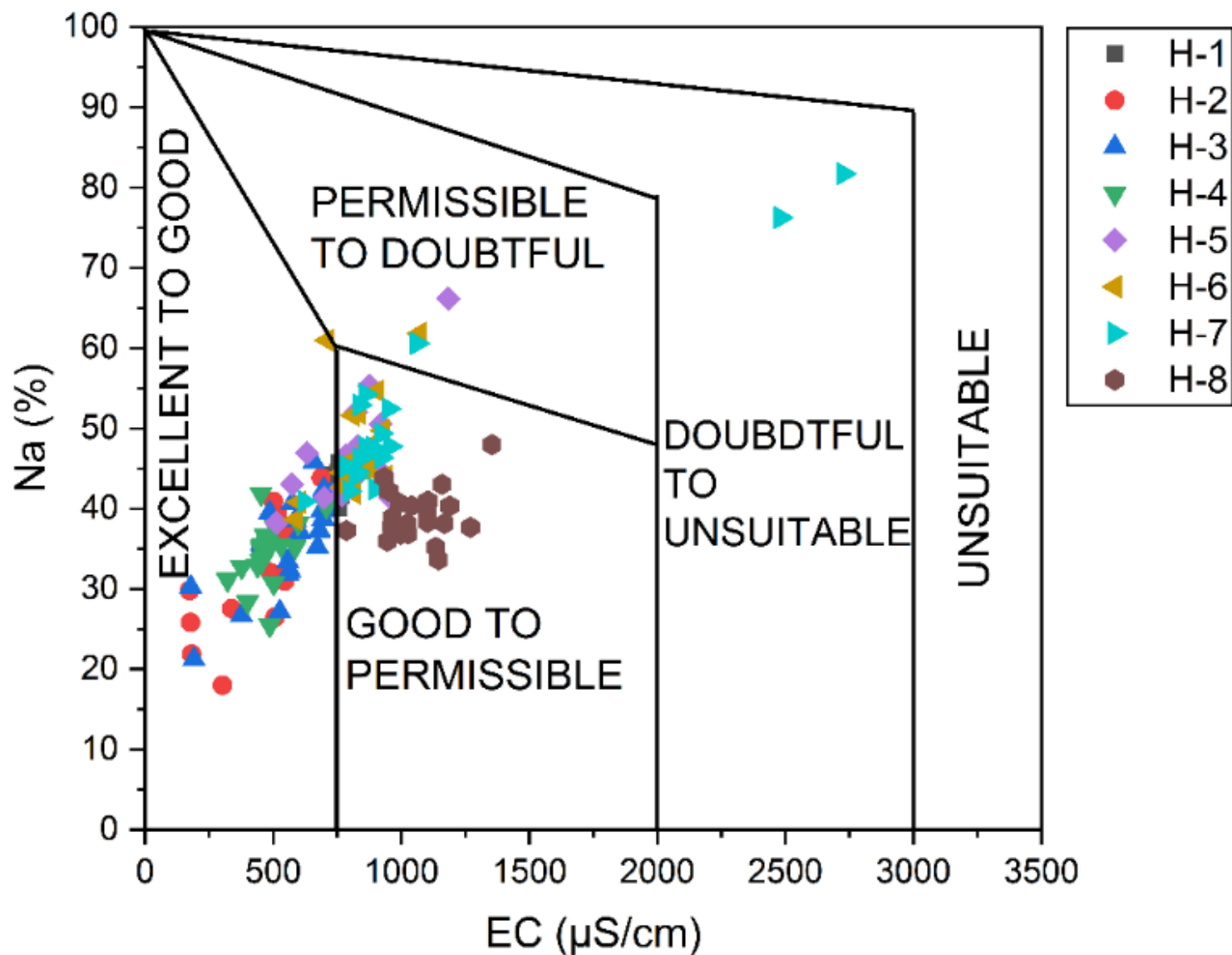
Գետի ջրի քիմիական աղտոտման աղբյուրները

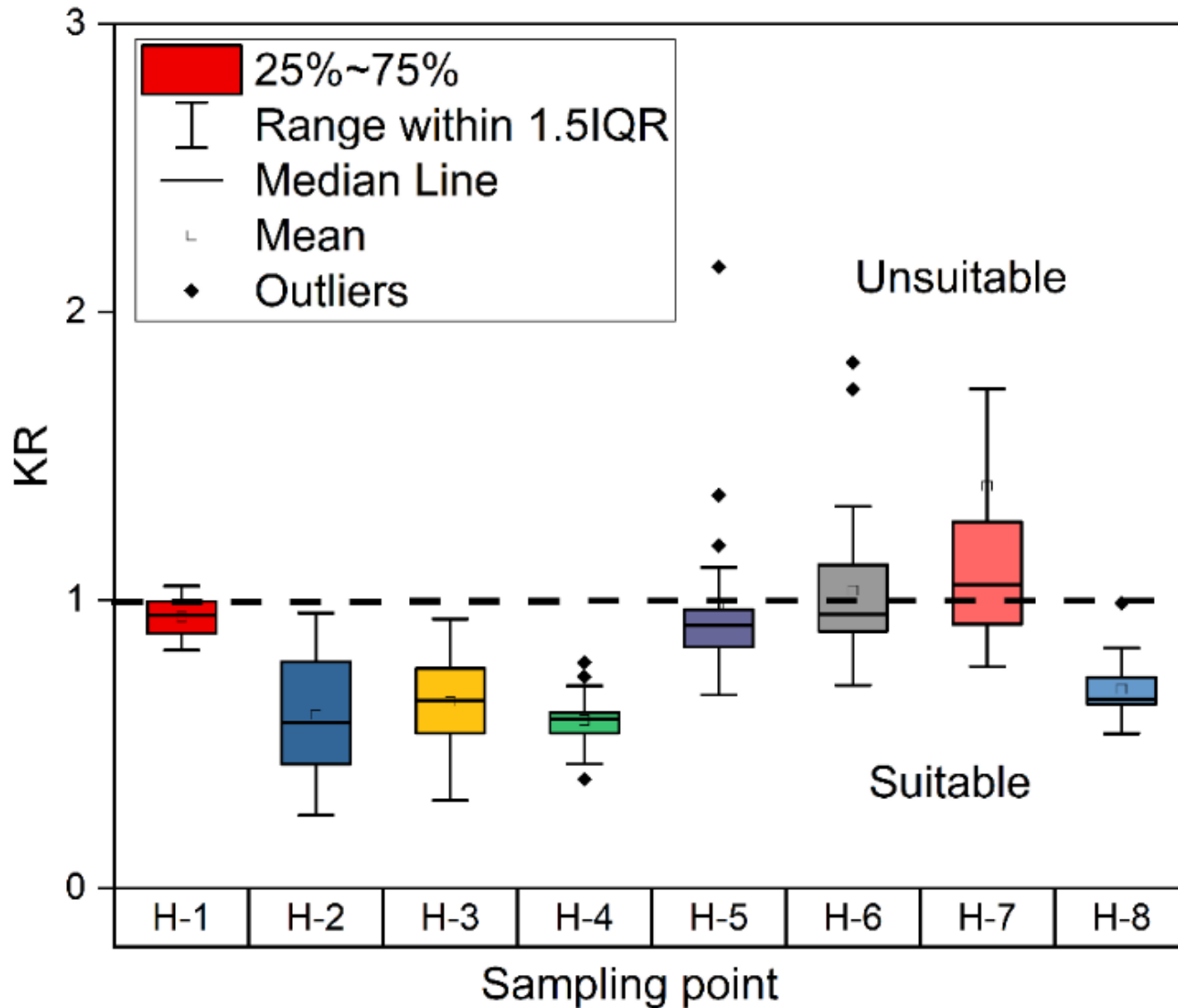
Գետի ջրի ոռոգման համար պիտանելիությունը ըստ Նատրիումի կլանման
հարաբերակցության և էլեկտրահաղորդականության ցուցանիշների

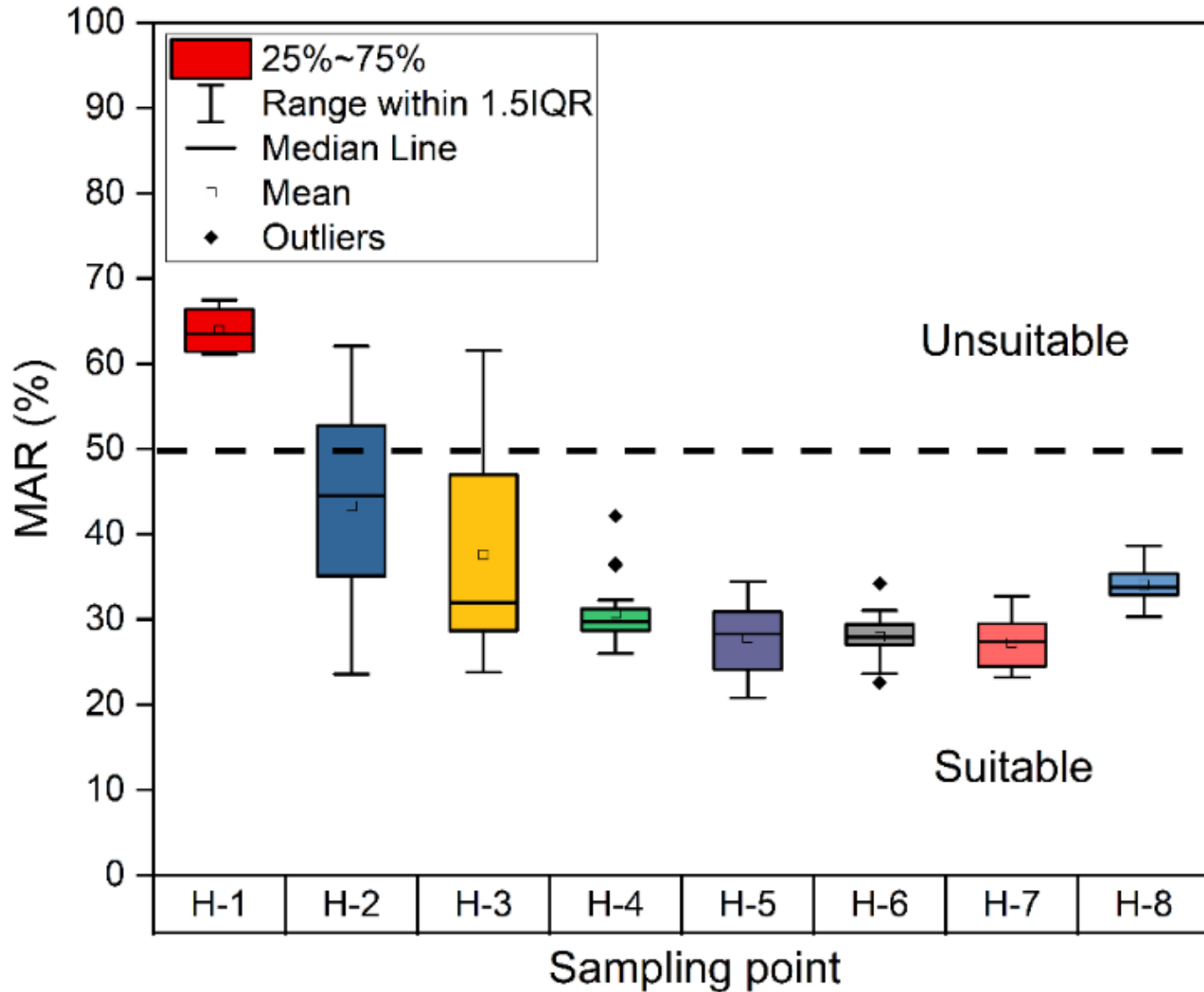
Ոռոգման համար գետի ջրի որակը ըստ լուծված նատրիումի տոկոսի և Էլեկտրահաղորդականության ցուցանիշների

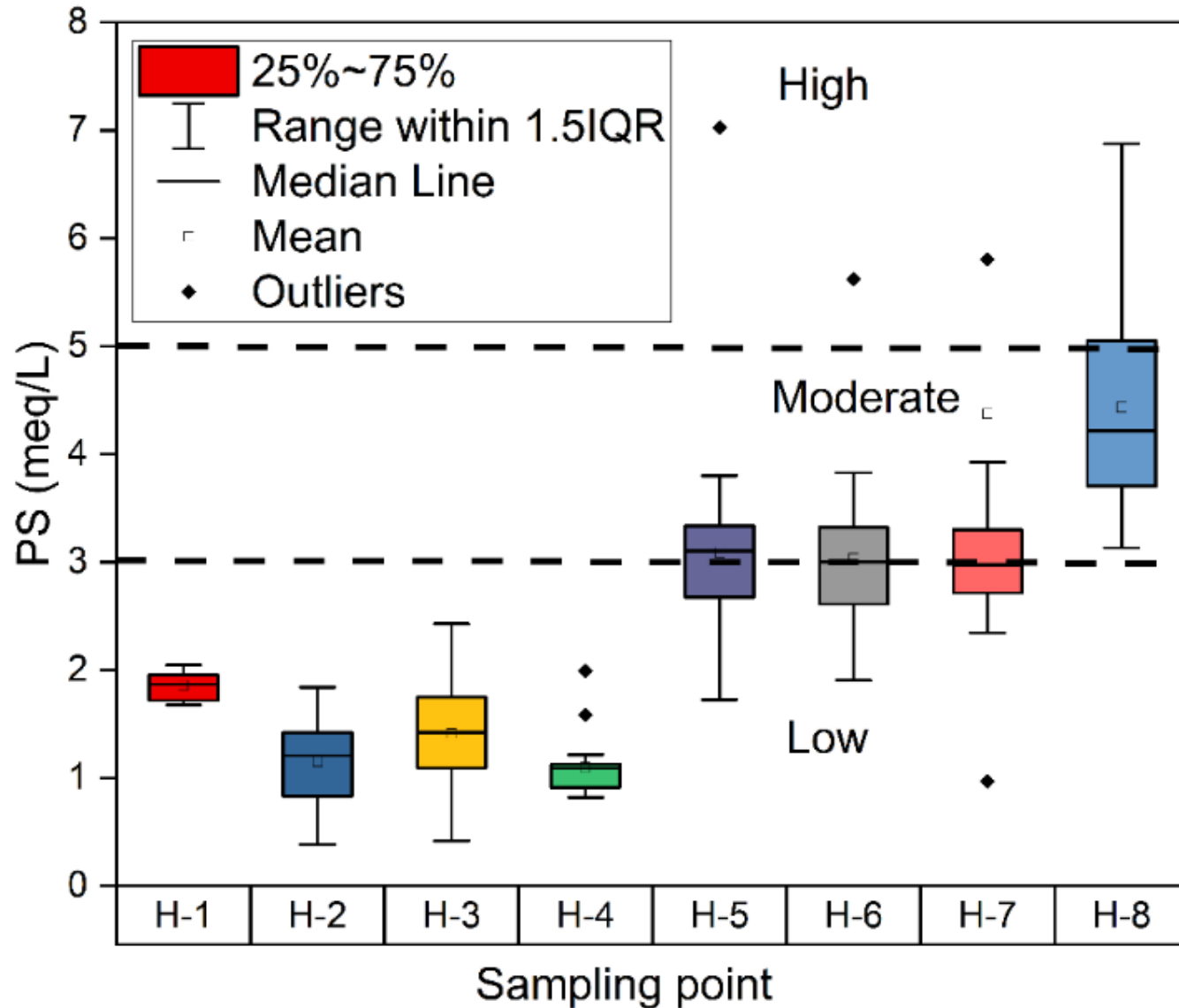
Գետի ջրի ոռոգման համար պիտանելիությունը ըստ Քելլիի հարաբերակցության
ցուցիչով գնահատված ալկալային վտանգի

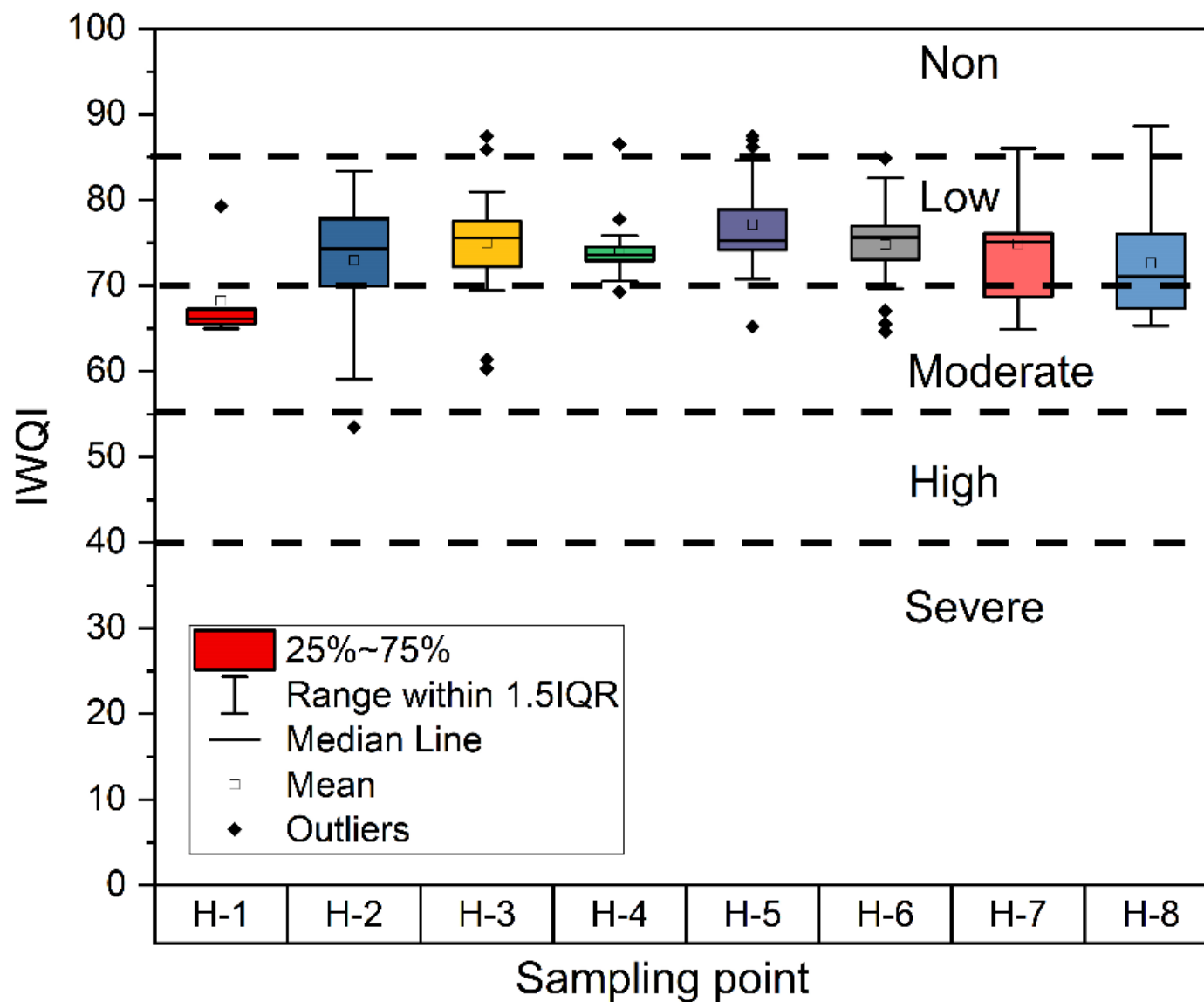
Գետի ջրի ոռոգման համար պիտանելիությունը ըստ մագնեզիումի կլանման
հարաբերակցության ցուցիչով գնահատված մագնեզիումային վտանգի

Ոռոգման համար գետի ջրի քլորիդային և սուլֆատային
կոնցենտրացիաներով պայմանավորված աղայնության ռիսկերը ըստ
պոտենցիալ աղայնության ցուցիչի

Գետի ջրի ոռոգման համար օգտագործման սահմանափակումները ըստ ոռոգման ջրի որակի ինդեքսի

Գիտական նյութերի հրապարակում, ներկայացում և տարածում 2024–2025 թթ.

Հրապարակվել է 1 հոդված «Scimago Journal & Country Ranking (SJR)»-ում ամսագրերի դասակարգման առաջին քառորդում (Q1) ընդգրկված ամսագրերում:

Գիտական արդյունքները՝ ընդհանուր 4 գիտական աշխատանք, ներկայացվել են միջազգային գիտաժողովում:

Թեմայի վերաբերյալ նյութերի տարածում իրականացվել է նաև հայկական մի շարք լրատվամիջոցների միջոցով՝ հարցազրույցների և տեսահոլովակների ձևով:

Ֆինանսական միջոցների օգտագործում 2024–2025 թթ.

Աշխատանքի վարձատրություն (ՀՀ դրամ)	26 520 000
Այլ ծախսեր, այդ թվում՝	15 563 837

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

gor.gevorgyan@sczhe.sci.am